

Alphonse Sonneville

Hier aan de Duitse Poort 32 woonde Alphons Sonneville tijdens de Duitse bezetting.

De Maastrichtenaar Alphons (Fons) Sonneville is geboren op 23 juli 1883 in zijn ouderlijke woning aan Achter het Vleeshuis 42 "Huis In den Engel", zijn vader is een gepensioneerde KNIL-veteraan. Het gezin bestaat uit drie zonen en een dochter, alle drie de zonen zijn kantoorbediende.

Alphonse Sonneville huwt op 4 augustus 1906 met de uit Stein afkomstige Barbara Driessen en ze krijgen vier dochters. Bij zijn huwelijk is Sonneville kantoorbediende/ fabrieksopzichter om in augustus 1933 bij het huwelijk van een van zijn dochters als koopman geregistreerd te staan.¹

Na zijn huwelijk gaat het gezin wonen aan de Lage Barakken 23, een aantal huizen verderop dan het Hulpbureau van Politie te Wijck, om via Stein en Heer en Keer terug te keren naar Wijck waar Sonneville dan gaat wonen aan de Duitsepoort 32.

Zijn vrouw Barbara Driessen overlijdt op 3 juli 1943 in Maastricht enkele dagen nadat Sonneville voor de 2^e keer door de SD is opgepakt voor communistische activiteiten.

Sonneville bezit een magazijn aan de Bourgognestraat 33 waar hij 'zuurstof, Dissous-gas, Carbide en Laschartikelen' verkoopt. Hoogovenslakken tot een dagproductie van 500 ton kunnen per boot of spoor bij hem worden afgenomen.

Sonneville is een sociaal bewogen mens in vooral het stadsdeel Wijck waar hij woont en werkt. Hij neemt in de twintiger jaren regelmatig deel aan wedstrijden voor politiehonden samen met zijn Dobermann Pincher Max. De wedstrijden worden o.a. gehouden in de tuin van de Villa Jaunez aan de Maaspuntweg, op het terrein van de Ceramique. Hij is een van de drijvende krachten achter de 'Maastrichtsche Politiehonden Vereeniging' (MPHV).²

Sonneville is in Limmel erevoorzitter van de Wieler- en Rennerclub 'De Limmelsche Ketting-gangers'.³ Midden twintiger jaren wordt in het café-restaurant Royal aan de Wolfstraat een home-trainwedstrijd gehouden waarbij Sonneville als erevoorzitter van de Limmense Wieler- en Rennerclub, uitleg geeft over het evenement.⁴

Sonneville is een politiek bevlogen man. Tijdens de verkiezingen voor de Provinciale Staten van 1927, stelt Sonneville zich verkiesbaar voor de Vrijzinnige Democratische Bond (VDB), hij wordt niet verkozen. De VDB is een progressieve liberale partij en verzet zich fel tegen het fascisme, nationaalsocialisme en de maatschappelijke invloeden van de Katholieke Kerk in die tijd.

In december 1931 stelt Sonneville zich kandidaat voor de Afdeling Kleinbedrijf bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken; hij wordt gekozen. Op 15 maart 1933 stelt Sonneville zich weer verkiesbaar nu voor de Tweede Kamerverkiezingen van 26 april 1933 namens de Algemene Democratische Unie (ADU) samen met W.A. Kalse uit Maastricht; ze worden niet gekozen.⁵

De partij zoekt op enkele maatschappelijke onderdelen samenwerking met de CPN, bijvoorbeeld bij de 'Maastrichtsche Filmliga'. De communist B.Th.A. Holty, de radicale socialist J.H.R. Steijns, de propagandisten G. Kroll en A. Sonneville hebben hierin een belangrijke rol. Kroll en Sonneville zijn propagandist voor de 'Vereniging van Vrienden van de Sovjetunie' (VVSU). Het is de bedoeling van de Filmliga om Russische films onder het grote publiek te brengen en de toentertijd negatieve beeldvorming van de Sovjetunie in een gunstiger daglicht te stellen. De onderliggende gedachte is om de mensen te waarschuwen voor het fascisme en nationaalsocialisme.

Door zijn politieke achtergrond - hij is sterk anti-Duits - komt Sonnevile daarom voor op de "Lijst van 15" opgemaakt door de latere Maastrichtse NSB-inspecteur van politie George Seelen. Seelen is al voor de Duitse bezetting gerekruteerd door de Duitse Abwehr (de contraspionagedienst) en hij stelt op hun verzoek een lijst samen met de namen van Maastrichtenaren die anti-Duits zijn. Sonnevile wordt volgens Seelen verdacht van spionage voor Frankrijk in de 1e Wereldoorlog en zijn communistische sympathieën.

Direct na de capitulatie van Maastricht op 10 mei 1940 gaat de Geheime Feldpolizei over tot het arresteren van een aantal personen die voorkomen op deze "Lijst van 15". Het wordt de beruchte "Lijst van 15" waarop onder andere de (communistische) koopman Sonnevile prijkt. De lijst is door Seelen al ruim voor de oorlog aan de Duitsers beschikbaar gesteld. Deze vijftien mannen worden door de Geheime Feldpolizei in verzekerde bewaring Schutzhaft gesteld en naar Duitsland overgebracht. Zoals we weten is Sonnevile een van deze arrestanten. Sonnevile wordt op zondag 12 mei 1940 in de avonduren thuis gearresteerd door de Duitsers en om 23.00 uur ingesloten in het Hulppolitiebureau Wijck. De nachtbewaking is in handen van Duitse militairen. De volgende dag is hij met onbekende bestemming weggebracht naar Duitsland.⁶

Op 31 mei 1940 schrijft de commissaris van politie A.J.J. van 't Hof aan de burgemeester van Maastricht dat een vijftiental inwoners van Maastricht en andere Zuid-Limburgse steden en dorpen zijn opgepakt door de Gestapo en op transport naar Duitsland gesteld. De werkelijke reden van deze Gestapo actie is niet bekend; het kunnen de namen zijn van vijftien personen, die de NSB-inspecteur van politie Seelen eerder heeft opgemaakt en door gesluist naar de Duitsers. Deze mensen zijn volgens Seelen anti-Duits. De commissaris van politie Van 't Hof suggereert:

*'[...] Aangenomen mag echter worden, dat het meerendeel dier personen verdacht wordt van spionage tegen Duitsland.'*⁷

Sonneville wordt op 27 maart 1941 weer vrijgelaten, waarna hij weer verder gaat met zijn verzet tegen de Duitse bezetter.⁸

De tweede maal vindt zijn arrestatie plaats na verraderswerk van Andreas Engwirda op 25 juni 1943, waarna hij wordt gedeporteerd via Kamp Amersfoort naar het concentratiekamp Dachau. Sonnevile wordt op 25 februari 1945 twee maanden voor de bevrijding van het concentratiekamp Dachau, door de Duitsers vermoord. Hij was toen 61 jaar.

¹ <https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=310&miadt=0&milang=nl&misort=dt%7Cdesc&miview=tbl&mip1=al-phonse&mip3=sonneville>

² Limburgsch Dagblad van 7 mei 1923

³ Limburger Koerier van 31 november 1925

⁴ Limburger Koerier van 13 november 1925

⁵ Limburgsch Dagblad van 16 maart 1933

⁶ RHCLGAMGemeentepolitie20108A24mutatiesHBWijck1940

⁷ RHCLGAMGemeentepolitie20108A1503no1726

⁸ A.P.M. Cammaert, Het verborgen Front, Eisma Leeuwarden, pag. 977, 992, 996